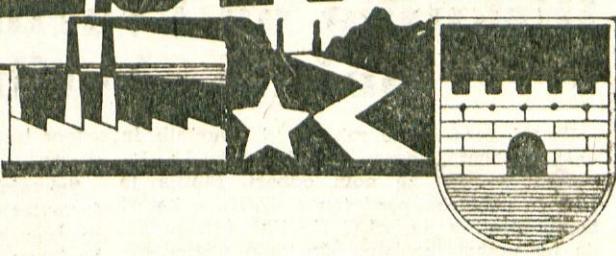

TRŽIŠKI VESTNIK

LETNO V.

TRŽIČ, 1. MAJA 1956

ST. 8

NAŠ VELIKI DAN

Prvi maj je dan, katerega proslavlja vse svetovni proletariat, ki si je v stoletni razredni borbi ustvaril, vsaj v nekaterih deželah, prve oblike socialistične družbe.

Ta dan praznujemo v cvetočem pomladanskem mesecu, ko nam narava kaže cvetočo sliko mladega življenja, ko prvomajsko sonce pošilja tople pozdrave novemu rodu delavstva, ki s ponosno dvignjeno glavo manifestira svoj največji praznik, svoj veliki dan.

Na ta dan se moramo spomniti velike borbe delovnega ljudstva vsega sveta za pridobitev osnovnih pravic. Borba, ki je šla skozi vso krvavo zgodovino proletariata, je bila velika. Ni je bilo mogoče zaustaviti ne s silo orožja, ne z bedo in ne z gladom. Delavstvo se je borilo z zavestjo, da je delo edini izvor vsega bogastva, zato upori in revolucije ne bodo prenehale, dokler bo kapitalist živel na račun delavskih žuljev.

Ce pogledamo zgodovino teh borb, vidimo, da se je v Angliji že v začetku XVIII. stoletja začelo prvo delavsko gibanje. Delavci, ki so bili v tedanji dobi najbolj izkorisčani sloj, v prvih uporih niso imeli dosti uspeha, saj so bili vsi upori že v kali krvavo zadušeni. Zato so se delavci začeli organizirano upirati. Tako je nastala tudi prva enotna sindikalna organizacija Trade Union, ki je bila ustanovljena leta 1825 in obstoji še danes.

Delavsko gibanje pa se je kmalu zaneslo v Francijo, toda tudi tam niso imeli prvi upori leta 1831 in 1832 večjih uspehov. Bili so brez pravega stalnega vodstva in niso imeli politične osnove, toda njihovo geslo: »Stvar naše borbe je stvar vsega človeštva!« Je že vsebovalo klice svetovne borbe za pravice delavstva. Delavstvo se je kmalu povezano v mednarodno organizacijo, v »Zvezo pravičnih«. Marx in Engels pa sta prav v tem času ustanovila v Nemčiji zvezo komunistov. Tako je leta 1848 Marx največji uteviljitelj komunistične ideologije izdal najvažnejše delo v svetovni komunistični literaturi »Komunistični manifest«, v katerem je podal osnovne misli o borbi proletariata proti buržoaziji. Parola »Proletarci vseh držel, združite se!«, pod katero sta se začela napredna delovna inteligencija in ves tedanji izkorisčani delavski razred boriti proti svojim izkorisčevalcem, svojim delodajalcem-kapitalistom, se je začela pod vodstvom Marx-a, Engelsa in kasneje Lenina uvajati v prakso.

Tako se je že leta 1864 ustanovila I. internacionala, v katero so vstopile vse tedanje napredne delavske stranke. Njena voditelja, Marx in Engels pa sta s svojo napredno teorijo politične ekonomije in znanstvenega socializma postavila neovrgljive temelje dialektičnemu materializmu, ki je polnoma razbil naziranje najrazličnejših buržoaznih teorij. Te misli Marx-a, Engelsa in kasneje Lenina so popeljale proletariat nezadržano po poti demokratične miselnosti v smer socializma. I. internacionala je vodila tudi prvo uspešno proletarsko revolucijo — Pariško komuno leta 1871. Tako je tedaj proletariat prvič prevzel oblast v svoje roke, čeprav ne za dolgo časa.

Toda proletariat se je boril naprej za svoje pravice. Sledile so stavke in upori po vseh industrijskih delih sveta. Na tisoče napredno mislečih delavcev je žrtvovalo svoja življenja za svoje pravice. Brez dvojma pa je bil eden največjih pokolov delavstva v Mehiki, kjer je mehiška buržoazija pobila več tisoč delavcev, ki so se borili za pravice.

Potreba po svetovni delavski organizaciji je postala vse močnejša. Po Marxovi smrti je Engels kot nadaljevalec njegovih v svojih idej sklical ravno ob 100-letnici buržoazno-demokratične revolucije v Franciji, leta 1889, v Parizu ustanovni kongres II. internacionalne. Na tem kongresu so sprejeli sklep, da se prvi maj praznuje v spomin na žrtve pokola mehiških delavcev kot delavski praznik.

Borba za praznovanje tega dne pa še zdaleč ni bila izbojevana. Se celo bolj kot prej so kapitalisti v raznih deželah praznovanje tega dne hoteli z orožjem v roki zatreti. Tudi pri nas je bilo precej krvavih demonstracij za uresničevanje delavskih pravic, posebno v času šestojanuarske diktature, ko je bila KP Jugoslavije »vržena« iz zakona in je prešla v ilegalno. Toda delavško gibanje s tem ni prenehalo.

Sele z narodnoosvobodilno borbo, z našo socialistično revolucijo je bila izbojevana krvava in dolga borba za uresničenje delavskih pravic. Delavec in delavka, inteligent in inteligenčka sta si tako s puško v roki, z ogromnimi človeškimi žrtvami priborila svobodno praznovanje prvega maja, kateremu je ljudska skupščina z zakonom dodala še en dan, 2. maj.

Danes, ko praznujemo enajsto leto ta naš svetovni praznik, praznik ponovnega manjesta vsega svobodnega proletariata, se moramo spomniti tudi velike vloge delavstva v obnovi naše socialistične domovine, spomniti se moramo vseh gigantskih zmag našega delavca in delavke. Spomniti se moramo požrtvovalnosti mladih delavcev, ki so z delom v mladinskih delovnih brigadah dokazali, da so vredni in sposobni nadaljevati ideje in delo predhodnikov delavskega gibanja; Marx-a, Engelsa, Lenina in naše KPJ z največjim jugoslovanskim borcem za delavške pravice, tovaršem Titom na čelu.

Vloga, ki jo imata danes naš delavec in delavka v samoupravljanju tovarn, ustanov in komun, je ogromna. Toda naš delovni človek se zaveda, da dela le sebi in svojim potomcem v prid. Zato lahko mirno in ponosno gledamo v našo bodočnost in klicemo:

»Živel 1. maj, praznik dela!«

UREDNIŠTVO »TRŽIŠKEGA VESTNIKA«

ČESTITA VSEMU DELOVNU LJUDSTVU TRŽIČA, VSEM SVOJIM BRALCEM IN SODELAVCEM K NAJVEČJEMU DELAVSKEMU PRAZNIKU — 1. MAJU Z ŽELJO ZA SE VEČJE USPEHE PRI IZGRADNJI SOCIALIZMA.

OPOZORILO

Vse zamudnike ponovno prosimo za povravnovo naročnine.

O vseh, ki se tej naši prošnji ne bodo odzvali, bomo smatrali, da se ne zanimajo več za naš list in jim bomo nadaljnjo dostavo ukinili.

Uprava Tržiškega vestnika.

Teden Rdečega križa

Občinski odbor RK bo v tednu Rdečega križa organiziral naslednja predavanja:

V nedeljo, 6. maja ob 9. uri dopoldne bo predaval v Lešah veterinar Ivan Primožič o higieni molže in bolezni goveje živine.

V ponedeljek, 7. maja ob 20. uri v dvorani »Svobode« zdravstveno predavanje doktorja Tomaža Furlana.

V torek, 8. maja predavanje o higieni in strežbi v gostinskih in trgovskih lokalih.

V sredo, 9. maja ob 20. uri v dvorani »Svobode« predavanje učiteljice gospodinjstva Cilke Zelnikove o higieni živil in obvarovanju živil pred okvarami.

V četrtek, 10. maja ob 16. uri v dvorani »Svobode« predavanje dr. Stanka Živca za šolsko mladino.

V petek, 11. maja predavanje dr. Toneta Martinčiča o nalogah in namenih organizacije Rdečega križa.

V nedeljo, 13. maja ob 9. uri dopoldne v Lomu predavanje veterinarja Ivana Primožiča.

—○—

Isti dan ob 10. uri dopoldne bo v Tržiču skupna vaja obč. gasilske zveze in PAZ za primer evakuacije, zvečer ob 20. uri pa v dvorani »Svobode« akademija, ki jo priredi Pomladek RK.

PRVOMAJSKI PROGRAM:

V SOBOTO, 28. APRILA:

Ob 16. uri šah, simultanka medn. mojstra ing. Milana Vidmarja Drama »Mladost pred sodiščem«, v dvorani »Svobode«. Pričetek ob 20. uri.

V NEDELJO, 29. APRILA:

Mednarodno smučarsko tekmovanje na Zelenici. Popoldne prvenstvena nogometna tekma NK Tržič : NK Jesenice. Zvečer ob 19.30 v dvorani kina KONCERT.

V PONEDELJEK, 30. APRILA:

Ob 9 uri dopoldne cross (Partizan). Tekmovanje kegljačev, strelcev. Zvečer ob 19. uri promenadni koncert godbe na pihala. Ob 20. uri slavnostni govor in prvomajsko zborovanje, potem nadaljevanje promenadnega koncerta, ljudsko rajanje v dvorani »Svobode« in v gostinskih lokalih. Zažiganje kresov.

V TOREK, 1. MAJA:

Zjutraj ob 5. uri budnica, odbojkarska tekma »Partizan«, Tržič : Garnizija, Križe. odbokarska tekma »Partizan«, Tržič : Garnizija, Križe. Popoldne nogometna tekma NK Tržič : Garnizija, Križe. Posamezna društva priredijo skupinske prvomajskie izlete. Ta dan ima Planinsko društvo odprte vse planinske postojanke (Križka gora, Kofce, Dom pod Storžičem, koča na Dobrči).

Diskusija na kvartnih in vaških občnih zborih SZDL

Precej časa je že minilo od kvartnih in vaških občnih zborov SZDL v Tržiču. Izvoljeni so bili že novi odbori. Minila je tudi že občinska konferenca SZDL, o kateri bomo pisali v naslednji številki. Mislim pa, da bo vseeno koristno, če malo pogledamo poročila in diskusijo na posameznih kvartnih in vaških občnih zborih SZDL Tržiča.

Ceprav je bilo delo v nekaterih kvartih in vaških odborih SZDL dokaj uspešno, se v glavnem povsod opažajo precej iste pomankljivosti. Premajhen čut odgovornosti članov Socialistične zveze pri samoupravljanju, premajhno zanimanje za splošna družbená vprašanja. Vedno moramo imeti pred očmi, da je SZDL tista organizacija, ki mora sodelovati in pomagati reševati vsa družbeno-gospodarska in politična vprašanja in imeti vpogled v delo le-teh organizacij.

Ce pogledamo glavne misli v diskusiji na kvartnih in vaških zborih, dobimo naslednjo sliko:

I. kvart. Ker je veliko povpraševanje po stanovanjih, je treba najprej dovršiti nedovršene gradnje. Pregledati je treba nepravilno zasedena stanovanja in le-ta pravilno razdeliti. Opaža se, da državljani premalo pazijo na državno imovino. SZDL se mora bolj povezati z mladinsko organizacijo in ji nuditi več pomoči. Čimprej je treba rešiti delovna razmerja upokojencev in kmečkih delavcev.

II. kvart. Premalo se zavedamo pomena in vloge SZDL pri reševanju raznih vprašanj. Čimprej bo treba začeti z gradnjo zdravstvenega doma. Sedanje zdravstvene moći so prezaposlene. Treba bo dobiti najmanj še dva zdravnika: enega specialista in enega splošnega zdravnika. Zagotoviti si vsaj tiste zdravniške moći, ki jih občinski ljudski odbor štipendira. Precej pereče vprašanje pa je, kam z defektimi otroki, ki so dopolnili 14 let starosti, ker jih pomožna šola ne more vzgajati, vsi zavodi v Sloveniji pa so prenapolnjeni. Vsekakor bi bilo treba, da se tak zavod zgradi za kranjski okraj.

III. kvart. V našem družbenem življenju se opaža premajhen čut odgovornosti članov SZDL v družbenem upravljanju. Veliko je bilo govora tudi o zaposlitvi tistih ljudi, ki so se vrnili iz JLA in ki iščajo zaposlitve. V Tržiču vsekakor primanjkuje obrtnih delavcev, zato bi bilo zelo koristno ustanoviti obrtne delavnice kot ključavnicaštvo, šivalnice itd.

IV. kvart. Sklenjeno je bilo, da se saldo blagajne dodeli kakšni revni osebi. V bodoče kaže, da se bo stanovanjsko vprašanje popravljalo, saj 10% dvignjenih plač vseh tržiških tovarn, ki bo šlo v stanovanjski sklad, tudi nekaj pomeni. Razpravljalji so tudi o mladih delavcih, ki so odslužili vojaški rok in ki nimajo zaposlitve. Le-to jim je potrebočim prej priskrbeti.

V. kvart. Glavno vprašanje je bilo vzgoja in pravilno razvedrilo mladine. Tudi potreba po trgovskih lokalih je prišla na dnevi red.

VI. kvart. Ta občni zbor je bil najslabše obiskan, saj je od 660 članov prišlo na občni zbor samo 58. Mogoče leži kriyda tudi na odboru samem, ki ni bil dosti delaven. Podarili so večjo povezavo z mladinsko organizacijo. Razpravljalji so tudi o novi davčni politiki.

Križe. Delo odbora je bilo nezadovoljivo, ceprav je bila članarina pobrana še kar v redu (95%). Vsekakor pa je treba več gospodarskih in političnih predavanj. Ljudi bo treba pripraviti do tega, da kritizirajo na stankih in ne po gostilnah.

Kovor. Mnogo je bilo vprašanj in kritike našega gospodarstva. Te kritike pa so bile povečini nerealne in so izvirale iz nepoznaja naše ekonomske politike.

Retnje — Breg. Tudi tukaj se je pokazala slaba aktivnost članov odbora SZDL ter s tem vse vasi. Zakaj še danes nista urejena javna razsvetljava in vaški vodovod? Novi

odbor je sklenil, da se bo sestajal vsaka dva meseca.

Sebenje. Treba bo napeljati luč pri transformatorju in na vogalih nekaterih hiš, saj so bile zaradi teme že nesreče. Izboljšati bo treba delo v pekariji, ki sedaj peče slab kruh. Popraviti je treba vodovod. Vaščani so bili mnenja, naj bi njihovim sestankom prisostvoval tudi zastopnik občinskega ljudskega odbora.

Senično. Zakaj se že toliko časa urejuje kanalizacija? To delo je treba čimprej izvršiti!

Leše. Če hočemo izboljšati delo organizacij, je treba dobiti vsaj en skupni prostor. Pa tudi prostor za shrambo živil (skladišče) bi bil zelo potreben, ker se nekatera živila kvarijo in se potem podraže. Lešani želijo, da bi dobili avto za prevoz delavcev v tržiške tovarne. Zanimali so se tudi za nove kmečke investicije.

Slap. Mnogo je bilo zanimanja za nove cene lesa. Obrazloženo je bilo, da se cene

bistveno ne bodo spremenile. Stanovalci tovarniške stanovanjske hiše so izrazili željo, da se priključijo SZDL na Slapu.

Jelendol in Zg. Dolina. Ker ni bilo nobenih vprašanj in obširnejše diskusije, kaže, da je le-tam vse urejeno. Ali to drži? Vsekakor je zanimivo, da so tam namesto poročila o delu odbora prebrali govor maršala Tita.

Lom pod Storžičem. Večjo pozornost družbeni kontroli in upravljanju v gospodarstvu! Obširna diskusija se je razvila o novi uredbi, ki govorí o prehodu gozda pod skupno upravo. Prej bo to vprašanje treba dobro preštudirati, da ne bo prizadet zopet mali kmet, posebno tisti, ki trguje samo z lesom. Vaščani so bili mnenja, da bi morali priti republiški in zvezni poslanci več med ljudi, kjer bi se lahko seznanili s konkretnimi problemi.

Podljubelj. Organizacija SZDL premo vpliva na druge organizacije, posebno glede njihovega delovanja. Treba si bo zagotoviti prostor za sestanke. Gradnja šole in dvorane se že dolgo samo obljužbla. Tudi tukaj bi bilo potrebno vpeljati avto za prevoz delavcev v tovarne. V vasi pa nastaja velik problem vzgoje kmečke mladine. Mogoče bo to vprašanje sedaj rešeno, ko se je ustanovila sekacija mladih zadružnikov.

NAŠA ZOBNA AMBULANTA KAŽE VIDEN NAPREDEK

Ojej, zobna ambulanta! Koliko je bilo slišati nevšečnih govorov o njej, koliko kritike! Zdaj je vendar enkrat že čas, da jo tudi poхvalimo.

Kajti zadnje mesece je pripravila zobna ambulanta svojim pacientom toliko prijetnih presenečenj, da je že prav, da jih zabeležimo.

Prav velika pridobitev je bila nabava rentgenskega aparata za slikanje zob, da je prenehalo neljubo vozarenje v Kranj in neprijetna izguba časa. A o tem smo v našem listu že poročali.

Kmalu je sledilo drugo prijetno presenečenje. V zobni ambulanti se je pojavil bojer. Dočim je bilo treba vse doslej izpirati usta in zobe z mrzlo vodo, nudita sedaj instrumentarki pacientom mlačno vodo za izpiranje, kar je vsekakor primernejše in prijetnejše, kajti izpiranje odprtga zobe z mrzlo vodo je pa že toliko nevšečna reč, da se je vsak spominja, kdor je bil prisiljen splakovati občutljiv zob s tržiško vodo, ki je še poleti pošteno mrzla.

Sledilo je še tretje presenečenje: Radio v ambulanti skuša vplivati pomirjujoče na pacienta, saj ob prijetnih zvokih poskočne muzike nekako laže prenaša nevšečno vrtanje in neobhodne dražljaje, ki so sicer nujni, a gotovo neprijetni.

Cez nekaj tednov pa so tudi pacienti v čakalnici prišli na svoj račun. Čakalnica je ozvočena, da radijski program krajša čas čakajočim in blaži nestrpnost.

Pa presenečenj še ni konca. V ordinaciji se je pojavila stenska ura, še lepše presenečenje pa smo doživeli, ko se je pred kratkim pojavit v ambulanti suhi sterilizator, ki bo gotovo osebju zobne ambulante olajšal delo, nam pacientom pa dal prijetno sigurnost, da je vsaka infekcija v ustih izključena, če je dana možnost, da je sleherni kos gaze in vate steriliziran.

Vsa bo seveda vprašal, odkod v kratkem času tolikšen napredok? No, saj že vemo: Z uvedbo novega komunalnega sistema je na teritoriju občine Tržič prevzel zdravstveno službo na tem področju Zdravstveni dom v Tržiču, ki je postal s tem zavod s samostojnim finansiranjem.

Samoupravljanje je prineslo zobni ambulanti poleg zgoraj navedenih dobrin tudi izdatno izpopolnjitev instrumentarja, da je zdaj možna izdelava metalne fiksne protetike (krome, mostički), dočim so prej mogli delati le snemno protetiko (proteze). Seveda pridejo v poštev za izdelavo metalne protetike le tisti pacienti, ki imajo za to potrebne pogoje.

Danes je zobna ambulanta na tekočem že z izdelavo protez, to se pravi, kdor rabi protezo, jo more takoj dobiti. Saj je bilo v zadnjih treh letih narejenih nič manj kot

1109 protez. (l. 1955 : 378 protez, l. 1954 : 406 in l. 1953 : 325 protez). Pomemben je zlasti uspeh v l. 1953 ko je imela zobna ambulanta eno samo zobno tehničarko, tov. Ipavčev. Omenjena številka nam pove, da je bila tov. Mara Ipavec zares izredno marljiva, saj je napravila povprečno celo več kot eno protezo na dan, za kar prav gotovo zaslubi vso poхvalo.

Če vemo, da ima zobna ambulanta le dva zavaria — Fr. Eržena in M. Ošabnika — dva zobna tehnička in dve instrumentarki, nas čudi ogromno delo, ki ga je v zadnjih treh letih opravila. Saj je bilo obiskov v ambulanti okoli 32.000, plomb je bilo narejenih okoli 12.000, zobnih zdravljajev pa okoli 900.

Zato se bomo morda vendar potolažili, če ne pridemo takoj na vrsto, kajti številke nam povedo, da je osebje zobne ambulannte zelo marljivo. Res pa je seveda, da stanje še vedno ni zadovoljivo, vendar smemo upati, da se bo v doglednem času izboljšalo, saj občinski ljudski odbor štipendira dva stomatologa in je torej upanje, da se bo zobna ambulanta razširila.

Na vidiku je namreč predvsem posebna šolska ambulanta, ker je vsekakor sanacija zobovja naših šolarjev najbolj pereča in neodložljiva.

Z ozirom na ogromno delo, ki ga je opravilo osebje naše zobne ambulante, prihaja naša ambulanta v poštev za dobavo opreme za otroško zobno ambulanto, ki jo posreduje zvezni svet za zdravstvo. Če dobimo to opremo za šolsko ambulanto, se nam bo odvalil velik kamen. Kajti čeprav že zdaj zobna ambulanta sistematično sanira otroško zobje, vendar spričo ogromnega dela, ki jo tu še čaka, zaenkrat ne more zadostiti vsem potrebam. In če le bežno pogledamo zobovje naših šolarjev, nikakor ne moremo biti zadovoljni. Zato z veseljem pozdravljamo posebno šolsko ambulanto, ki bi s sanacijo otroškega zobovja opravila najnujnejše delo. Kajti našim otrokom zobovje še vedno vse preveč propada kljub vsej prizadevnosti naših zobarjev, ki ne morejo opraviti vsega.

Vsekakor pa: Naši zobni ambulanti vse priznanje za opravljeno delo!

Preklic

Podpisani preklicujem vse neresnične govorice, katere sem iznesel na zboru volivcev v Bistrici o referatu stanovanjske komisije v Tržiču.

Janez Miklč,

Bistrica 125 pri Tržiču.

Preklic

Podpisani preklicujem, kar sem žaljivega izjavil o Angeli Zupančič, uslužbenki v hotelu Pošta v Tržiču in se ji zahvaljujem, da odstopa od tožbe.

Karel, Srečnik, Tržič.

Izadicija

Andrej Tišler

TRŽIŠKEGA ČEVLJARSTVA

ČEVLJARSKA INDUSTRILA

Tržič je bil znan po svoji dobro razviti čevljarski obrti. Kakor v trgu samem, tako je bilo tudi v okolici že precej izučenih čevljarjev. Zato ni čudno, če sta si naš kraj izbrala bankirska sinova, Filip in Kristijan Demberger, ter ustanovila prvo čevljarsko tovarno v Ferbarjevi hiši, kjer je sedaj obrat št. 2 Tržiške tovarne kos in srpov. Izuchenje in cenene delovne sile je bilo torej dovolj. Delalo se je največ ročno, razen zgornjih delov, za kar so že imeli šivalne stroje. Za podjetje so delali tudi nekateri čevljarski mojstri, ki so jemali delo na dom. Ravnotako so lahko dobili delo na dom mnogi poročeni pomočniki iz trga in okolice. Težje življenje pa so imeli mnogi samski čevljarski pomočniki, ki so se iz okoliških vasil priselili v Tržič in bili brez lastnega stanovanja. Navadno so iskalni zavelja pri čevljarskih mojstrih. Marsikdo je imel posteljo in skrinjo za obleko, aka ni bilo drugega prostora, kar na podstrešju, hrano pa je tedensko plačeval mojstrov ženi. Mojster mu je dal delovni prostor poleg sebe ali pomočnikov in, akot je želel delati samostojno, je prinesel delo iz tovarne, najmanj 1 ducat parov. Takim pomočnikom so rekli, da je na „zicu“ (sedežu, Sitzgeselle). Delo se je plačevalo od ducata parov, različno po kakovosti in vrsti izdelkov. Material, to je zgornje dele, podplate itd., ter izdelane čevlje so v velikih košarah odnašali v tovarno. Poročenim pomočnikom so pri delu pomagale tudi žene. Pravico imeti delo na dom, zlasti izdelovanje copat, so imeli tudi žene tistih mož, ki so bili zaposleni v tovarni. Za izdajanje materiala, pregled in sprejemanje izdelanih čevljev je bil nastavljen odkazovalec (Ausgeber), kak sposoben domačin, ki je čevljarje pač osebno pozna. Dolgoročen odkazovalec v tovarni Mally &

Demberger je bil domačin Leopold Zalešek. Umrl je leta 1940.

Z razvojem čevljarske industrije je postal v Tržiču še živahnejše. Kakor danes, so tudi takrat hodili na delo v tovarne ob 6. uri zjutraj, delali do 12. ure, nakar je bil enouren odmor za kosilo. Delo se je nadaljevalo od 13. ure do 17. ure, torej 12 delovnih ur dnevno. Kasneje je ena ura odpadla. V poletnih popoldnevh so čestokrat sedele delavske žene na klopcah pred hišami in pridno šivale copate, »faksale« (robile) copate itd. Otroških doklad ni bilo in možev zaslužek je bil večkrat premajhen za vzdrževanje številne družine.

Tovarnar Demberger je umrl že l. 1877. K podjetju je pristopil domačin Karel B. Mally, po dom. Boncel, zato se je firma imenovala Mally & Demberger. Ko se je Filip Demberger izselil v Gradec, je tovarno vodil Karel Mally sam do svoje smrti l. 1920, dalje pa njegovi nasledniki do l. 1931. Tovarna je bila več desetletij v hiši na Glavnem trgu, kjer ima sedaj svoje prostore občinski ljudski odbor.

L. 1883 je začela obratovati čevljarska tovarna Goeken & Müller v hiši poleg pošte. Obe omenjeni prvi tržiški čevljarski tovarni sta bili v nemških rokah, kjer so bili na vseh boljših mestih zaposleni nemški tovarniški mojstri, ker za Slovence domačina boljšega dela ni bilo.

Poleg omenjenih dveh čevljarskih tovarn je bilo v zadnjem desetletju pred prvo svetovno vojno izmed ostalih obrtnih čevljarskih delavnic še največja pri »Glajtu«, tam, kjer danes prehaja pešpot pod Kamnikom na Koroško cesto. Podjetje je vodil lastnik Jožef Klofutlar.

Kakor se spominjam, so se pred prvo svetovno vojno pečali z izdelovanjem čevljev za izvoz še sledenje mojstri: Jan. Zaplotnik, Jan. Kavar, Flor. Tadel, Iv. Papov, K. Golmajer, Jernej Ude, Stefan Demšar, Lud. Grasmeier, Stefan Srečnik, K. Dobrin (Fortunat) in Kralj, ki se je pozneje preselil v Ljubljano.

(Nadaljevanje sledi)

Prof. Simon Milač

Lešani nekdaj in danes

(Nadaljevanje)

Kakor vsaka stvar, tako je tudi srečna preživelva svojo dobo. Po končani drugi svetovni vojni so pri nas nastale velike politične in družbenе spremembe. Naša doba ne pozna privilegijev. Zato se je srečna morala zadovoljiti, da so tudi novoselci postali z njimi enakopravni. Srečna je prešla v zgodovino, zato sem telesne vrstice napisal, da ne zapadejo pozabi.

V prvi polovici 19. stoletja in prej je gotovo redek Lešan, ki je znal brati in pisati. Ni nič čudnega, saj doma ni bilo priložnosti za izobrazbo, najboljši šoli sta bili v Begunjah in Tržiču. Po ljudskem izročilu vemo samo za enega učitelja (Spelnov) in enega oficirja (Bezulmekov), ki sta živel v Lešah. Kdo bi vedel o njima kaj več povedati, saj sta vsekakor zanimivi osebi iz lešanske preteklosti?

Na listinah iz začetka 19. stoletja je podpisana Lešan Jernej Wohinz (Bohinc), ki je gotovo upravljal kot pismen človek čast vaškega rihtarja (neke vrste župana).

IV.

LESANSKA SOLA

Avstrijski zakon o ljudskošolski obveznosti iz leta 1869 še dolgo ni mogel priti do veljave. Ni bilo učiteljev, ni bilo dovolj primernih šolskih prostorov. To

so čufili tudi Lešani, ki so morali dolgo čakati, da je zanje napočil dan.

Leta 1877 je prišel v Leše župnikovat Alojz Kumler. On je bil navdučen prijeti telj Šole in vnet pospešvalec ljudske izobrazbe. V prenovljenem župnišču je že naslednje leto (1878) odpril zašilno šolo. Piončeval je sam. Prva leta so hodili k pouku le otroci iz lešanske župnije, med njimi nekateri odrasli. Z letom 1885 so pa vslali sem tudi otroke iz okoliških vas (Vadiče, Popovo in Visoče). Za uporabo prostorov v župnišču v šolske namesto je država dajala letno odškodnino.

Za šolo v Lešah se je največ potegoval takratni radovališki okrajski glavar Josip Dralka. Ravnotako se je močno prizadeval za otvoritev pouka mošenjski župan v tistem času Jurjevc. Leše so namreč tedaj pripadale mošenjski občini.

Leta 1887 je bil po načolu šolskega nadzornika Franca Leyca osnovan krajevni šolski odbor. Predsednik je bil Ivan Tavčar, njegov namestnik Franc Valjavec (Rahot), odbornika pa Franc Cvetkočelj iz Pirašice in Ignac Rozman iz Pračproš (Vovšar).

Leta 1890 je prišel v Leše prvi pomožni učitelj Simon Horvat iz Begunj. Stanovanje in hrano je imel v Srednjem mlinu. Umrl je julija 1895 na svojem domu v Rodnah.

(Nadaljevanje sledi)

Nekaj podatkov o turizmu

Faktorji, ki pospešujejo turizem, so predvsem dobre prometne zveze, ugodne klimatske prilike, lepote in znamenitosti krajev, želja po spremembah okolja in spoznavanje nepoznanih krajev. Registriranje turistov se vrši na obmejnih carinarnicah, v hotelih itd. Ker pa turisti potujejo iz kraja v kraj, je težko govoriti o številu turistov. Zato se vzame za osnovo število prenočitev.

Največji dotok tujcev je v preteklih letih zaznamovala Italija, kjer je bilo leta 1953. 21 milijonov prenočitev. Razlog za to so ugodne klimatske prilike, lepota krajev, kulturne znamenitosti, ugodne prometne zveze. Od vseh tujcev je bilo 5 milijonov Nemcov, ostali pa so bili Angleži, Francozi, Avstriji, Švicari itd.

Francija je druga po redu s 13 milijoni prenočitev; od teh je bilo 4 milijone Angležev, ostali so bili Belgijci, Nizozemci, Švicari, Nemci itd.

Švica izkazuje 9 milijonov prenočitev, od teh je bilo največ Nemcov, ostali so bili Angleži, Belgijci, Nizozemci itd.

Avstrija ima 5 milijonov prenočitev. V zahodni del države, Tirolsko in Salzburško potuje 36% vseh turistov, na Koroško 12% in na Dunaj 10%. Po narodnosti je prišlo največ Nemcov 55%, dalje Angležev in Francov.

V Veliko Britanijo je prišlo 5 milijonov tujcev. Sem prihajajo turisti iz Francije, Nemčije, Beneluksa itd., vendar tu že ni toliko govora o turizmu, ampak o gospodarskih potovanjih, saj je London središče angleškega imperija.

V Nemčijo prihajajo tujci iz Nizozemske, Švice, Švedske, Belgije itd.

Na Norveško prihajajo največ Švedi, 60% vseh turistov.

V Španijo prihajajo razen Nemcov, katerih je 1/4 vseh turistov, tudi Francozi, Švedi in drugi.

Na Švedsko potujejo največ Nemci, pa tudi Finci in Angleži.

Nadaljnje države, kamor radi prihajajo turisti so še: Nizozemska (Nemci, Francozi) in Finska (Švedi, 1/4 vseh turistov).

V Jugoslavijo potuje največ Nemcov (30% od vseh turistov), ostali so Avstriji, Angleži, Franci.

V Grčijo in Portugalsko prihajajo Francozi in Britanci.

V Turčijo prihaja največ Nemcov.

Glede na to, od kod so turisti, je na prvem mestu Nemčija, kajti iz te države potuje 16 milijonov turistov v razne države. Razlog temu je visok narodni dohodek, močna naseljenost, pomanjkanje ugodnih klimatskih področij. V našo državo pride prilično majhen odstotek izletnikov iz Nemčije. V glavnem potujejo proti jugu, tako v Italijo, Avstrijo, Švico, Španijo, Turčijo itd.

Druga je v tem pogledu Anglia z 12 milijoni turistov. V glavnem potujejo v Francijo, Švico in Avstrijo. 1/6 jih potuje na ostale kontinente. Tudi v naše kraje pridejo radi, vendar se v splošnem to število nizko. V ostale države jih največ potuje v Francijo, v Pariz in severne predele Francoske, potem v Italijo, Švico in Avstrijo.

Sledijo Francozi z 9.5 milijoni turistov. 1/3 Francozov potuje v Italijo, ostali v Švico, Avstrijo itd.

Švedska s 6 milijoni ima največji narodni dohodek. 40% jih potuje na Norveško, ostali na Finsko, v Italijo in dr.

Belgijci (6 milijonov) potujejo največ v Italijo in Švico.

Švicarji v Italijo, Francijo, nekaj tudi v Nemčijo.

Avstrija: 70% Avstrijcev potuje v Italijo, ostali v Nemčijo, Francijo, 4.4% v Jugoslavijo.

Italija ima nizek narodni dohodek. V glavnem potujejo italijanski turisti v Francijo, Švico in Avstrijo.

Jugoslovani potujemo v glavnem v Avstrijo, Nemčijo in Italijo.

Kuharski tečaj v Tržiču

Na pobudo društva za napredok gospodinjstva v Tržiču se je dne 27. 1. 1956 začel kuharsko-gospodinjski tečaj, ki je trajal do 21. 3. 1956. Tečaj je obiskovalo 16 tečajnic, katerih socialni sestav je bil naslednji: 2 predmetni učiteljici, 6 uslužbenk, 5 delavk, 1 Šivilska pomočnica, 1 kmečka hči, 1 hišna pomočnica.

Tečaj je bil teoretičen in praktičen. Teoretični del je obsegal predvsem hranslovje, teorijo kuhanja, teorijo šivanja in družbeno ureditev. Praktični del pa kuhanje, pranje, čiščenje in pomivanje. Poleg tega so imele tečajnice tudi predavanje in praktične vaje o negi dojenčka, kakor tudi praktično ročno delo.

O negi dojenčka je predavala medicinska sestra tov. Dolenc Leonora, ročno delo je poučevala tov. Regvat Marta, ostali del tečaja pa je vodila tov. Zelnik Cilka, ki je nameščena kot gospodinjska učiteljica v Tržiču.

Delne uspehe tega tečaja so tečajnice pokazale pri slavnostni večerji, ki je bila prirejena ob zaključku tečaja.

Da smo s tečajem lahko začeli, se moramo zahvaliti predvsem sekretarju Socialistične zveze tov. Hrovatiču Rudiju in Občinskemu ljudskemu odboru Tržič, ki sta nam nudila vso pomoč v materialu in denarju. Priznanje želje v tržički občini.

GOZDNI POŽARI

Ko govorimo o gozdni požarih, nehote pomislimo na tesno povezavo med vzrokom nastanka gozdnega požara in človekom. Človek je s svojo neprevidnostjo in malomarnostjo glavni povzročitelj gozdnih požarov. Izletniki, gozdni delavci, otroci in odrasli ljudje, ki netajo ogenj na prostem ali v bližini gozda, odmetavanje neugašenih ogorkov cigaret in vžigalic, vse to je povzročilo že mnogo gozdnih požarov. Tako je bilo v letih 1945 — 1948 v vsej Sloveniji 259 gozdnih požarov, ki so zajeli 1475 ha gozdne površine. Škoda, ki je pri tem nastala, znaša 10,260.000 dinarjev. Od vseh teh požarov so jih le 10 povzročile železniške lokomotive, vsi ostali pa so nastali zaradi neprevidnosti ljudi.

Da bi se škoda, ki je nastala v gozdovih zaradi požarov, preprečila, je bil sprejet poseben zakon o gozdnih požarih, ki stremi za tem, da ljudje ne bi zaradi svoje neprevidnosti povzročili gozdnih požarov, katerih uničuječe delovanje povzroča državi občutno škodo.

Vloga, ki jo ima vsak državljan pri prečevanju gozdnih požarov, je velika. Najbolj učinkovito sredstvo v borbi proti gozdnim požarom je vzgoja otrok s strani staršev in prosvetnih delavcev po šolah, ravno tako pa tudi vzgoja vseh ljudi, ki zahajajo v naše gozdove, od izletnikov in turistov pa do gozdnih delavcev. Vsak naj se zaveda samo tega, da lahko z gorečim ogorkom cigarete tlečo vžigalicu, s požigom trave ali kaj podobnega v bližini gozda ali v gozdu samem povzroči veliko gospodarsko škodo s tem, da zaneti gozdn požar, katerega gašenje zahteva veliko truda in dosta dragočena človeška življenja.

Bodimo na vsakem koraku previdni, kontrolirajmo otroke v njihovi nepremišljenoosti, ko se velikokrat igrajo z vžigalicami v gozdu, za kar so najbolj odgovorni njihovi starši, in potem ne bo gozdnih požarov in nepotrebne gospodarske škode.

Zdaj je zares zadnji čas!

Knjižna zbirka Kmečke knjige se je po slovenskih kmečkih domovih takoj priljubila, da jo poznamo in cenijo povsod.

Lanskoletna zbirka je bila v nekaj tednih razprodana. Mnogi naročniki, ki so z naročilom zavlačevali, so ostali brez nje. Krivdo za to morajo pripisati sebi, ker jo niso pravči cas naročili.

Letošnje leto je založba Kmečka knjiga pripravila za knjižno zbirko skrbno izbran program. Svojim naročnikom bo dala:

1. Koledar Kmečke knjige za leto 1957 Koledar, v katerem najde uka željan človek domala vse, kar ga zanima, bo to leto še bogatnejši in pestrejši. Prinesel bo zlasti mnogo poučnega gradiva z vsega sveta.

2. Anton Ingolič: Ugasla dolina. Povest priljubljenega slovenskega pisatelja bo bralce brez dvoma zadovoljila zavoljo živahnopisanih dogodkov in krepkega prikazovanja ljudi.

3. Dr. Bogo Grafenauer: Zgodovina slovenskega naroda III. zvezek. Naši kmečki ljudje radi bero zgodovinska dela. Mirno jem lahko povemo, da bo Grafenauerjeve »Zgodovina najobširnejše in najpopolnejše napisano delo, kar jih je po vojni pri nas izšlo. V zadnjih dveh ali treh zvezkih, ki jih bo napisal prof. dr. Metod Mikuž, bo zajet tudi čas prve svetovne vojne do najnovejših dni. Zgodovino slovenskega naroda, bi morala zares najti mesto v slehernem kmečkem domu.

4. Ing. Franc Adamič: Obnova našega sadjarstva. Med vojno in po nji so zajele naše sadjarstvo težave. Sadovnjake bo treba obnoviti, sadjarstvo bo treba dvigniti na sodobno raven. Knjiga docenta inženirja Franca Adamiča bo nepogrešljiv svetovalec in prijatelj vsem sadjarjem, ki iščejo izhoda iz težav.

Vse štiri knjige bodo naročniki prejeli za 300 dinarjev že meseca novembra.

Ker trača rok prijav samo še do 1. julija, ne odlašajte naročilom, da ne boste ostali brez tako dragocenih knjig.

Naročila sprejema

Založba Kmečka knjiga
v Ljubljani, Miklošičeva c. 6

USPEL KONCERT SLEPIH IZ STARE LOKE

Pred kratkim je okrajni odbor Združenja slepih organiziral v Tržiču koncert slepih iz Stare loke.

Uvodno besedo je imel slepi prof. Peter Confidenti, nato pa so se vrstile pevske in glasbene točke. Gostje so si že takoj ob prvih zvokih pridobili srčne simpatije tržiških poslušalcev, kar je potrjevalo spontano aplavdiranje pri posameznih točkah. Težko je reči, kaj je bilo lepše: nastop pevskega zobra, solistov ali orkestra, vse nastopi so pokazali lepo ubranost, discipliniranost ter lepo pripravljenost in solidno znanje. Vsi nastopajoči gostje zaslужijo priznanje za njihovo požrtvovalno umetniško delo. Posebej čestitamo njihovemu slepemu pevovodji tov.

Antonu Curicu, ki zna vzorno voditi svoj zbor in tako verno in zvesto posreduje poslušalcem našo lepo umetniško in narodno pesem. Razen tega se udejstvuje tudi kot dober skladatelj, o čemer smo se prepričali na koncertu samem, kjer so bile odpete tudi njegove pesmi. Zelo prisrčno so bili odpeti solospevi odnos. duetti sopranistke Lizi Po horčeve in Helene Zajčeve ter tenorista tov. prof. Confidentija. Mojstrsko odigran Montijev čardaš na harmoniki je ponovno potrdil muzikalnost tov. prof. Confidentija. Za zaključek je orkester z rutino odigral nekaj skladb v popolno zadovoljstvo poslušalcev. Koncert je bila, lahko rečemo, lepa kulturna manifestacija tako koncertantov kot poslušalstva.

Pišejo nam

DOBRO PREMISLIMO!

Na našem zadnjem kvartnem sestanku, ki je bil izredno dobro obiskan in na katerem je bilo izraženih mnogo težav in predlogov, pa je nazadnje padlo še vprašanje o mlečni restavraciji, ki se Tržiču že dlje časa napoveduje. Poleg mene sedeča delavka pa je skromno in tiho pripomnila, da smo mora bolj potrebnih delavskih menz in omenila pogovor, ki ga je imela prav ta dan z delavcem, ki dela v tovarni kot ona. Na vprašanje, kaj bo danes jedel, ji je odgovoril: »Najprej si bom skuhal suhe slive, potem pa še krompir. Seveda vse na malem kuhalniku (kaj pa kadar ni toka?). In to naj bo kosilo za delavca, ki dela v precej trdih delavskih pogojih. Pa je povsem razumljivo. V predilniško menzo ne more, ker ni predilniški delavec, v gostilni je zanj predrago, svojih ljudi, ki bi mu kuhalili, nima, torej si pomaga sam.

Nič nimam proti mlečnim restavracijam, vendar pa premislimo, ali nismo morda bolj potrebnii menze za take zgoraj navedene lju-

di. Prostor, ki je določen za to mlečno restavracijo, bi bil prav primeren tudi za to menzo. Delavci naj bi dobili v njej okusno in dobro zabeljeno hrano, najprimernejšo enolončnico, ki se lahko jé s kruhom. Na pr. golaž, vampi, trž. bržole, seged. golaž itd., seveda ne tako majhne porcije kot jih dobimo po gostilnah. Za pijačo pa bi se najtočile zgolj brezalkoholne pijače.

Premislimo torej, ali ne bi morda delovnim ljudem bolj ustregli s tako menzo. Naši šolski otroci in vajenci se hranijo v šolskih kuhinjah, torej jim mlečna restavracija ni nujno potrebna, prav tako dobe nekatere tovarne mleko za svoje delavce. Seveda, ko ne bi bilo tako težko najti primerne prostore, bi bilo najidealnejše, da bi imeli oboje, mlečno restavracijo in menzo. Tisti, ki ste zainteresirani na tem, pogovorite se na svojih sestankih in med seboj, za kaj ste bolj navdušeni, saj kakrkoli se bo že napravilo, bo le v korist delovnim ljudem! M. B.

Kino

26.—27. aprila: Ameriški dokumentarni film v barvah **IV. dolini bobrov**.

28.—30. aprila: Ameriški film **Strah**.

1.—2. maja: Ameriški film v barvah **Destri**.

3.—4. maja: Ruski film **Svetovni šampion**.

5.—7. maja: Ameriški film v barvah **Scaramouche**.

8.—9. maja: Ameriški pustolovski film **Bandit Korzike**.

10.—11. maja: Italijanska filmska drama **Bandit Musolino**.

12.—14. maja: Ruski film **Cvrček**.

15.—16. maja: Ameriški film **Bistre glave**.

Šport ★ šport ★ šport

Nogomet

Nogometna sezona je tu. Vsem je znano, da je naše moštvo v jesenskem tekmovanju zasedlo I. mesto. Če pa hočemo to mesto obdržati, je potreben predvsem sistematični trening in kvaliteta igre. Vsi ljubitelji te športne panoge in nogometniki sami težko pričakujejo novih dogodkov na igrišču. Takrat bo tam vse živo, se veselilo zmag. Upam, da igralci ne bodo dovolili, da bomo razočarani zapuščali igrišče.

Priprave v zimskem času so bile dokaj skromne, če pomislimo, da so igralci vsega skupaj trikrat telovadili v telovadnici gimnazije. Ta »suhie« trening je bil pred vsem zato, da igralci pridobijo gibčnost in vsaj delno obdržijo kondicijo. Uspeh takega treninga se pokaže kasneje na igrišču samem.

Ko je moč pomladanskega sonca poskrbel, da je sneg izginil, so se treningi začeli na igrišču. Pred tem pa je bilo treba urediti igrišče. Tako je uprava kluba z igralci s prostovoljnim delom navozila ogorke in igrišče usposobila za svoje namene. Po prvem treningu smo prejeli vabilo, da bi v Kranju proti Mladosti odigrali prijateljsko tekmo. Z veseljem, po drugi strani pa nekoliko s strahom smo se odpeljali proti Kranju. Razpoloženi fantje, željni žoge, so vso pot v avtobusu živahno razpravljali o srečanju. Prav vsi so bili prepričani v tesen rezultat kljub temu, da je nasprotnik član Ljubljansko - primorske lige. V Križah se nam je pridružil Salko. Glede njega sem imel pomisleke, ker je bil brez treninga. Kako neki bo zdržal vso tekmo? Vprašam ga, kaj misli o rezultatu. Odgovori mi, da imamo mlade moći, ki so hitre, borbene, mi, »stare kosti«, jih bomo pa pomagali in tekma bo lepa in zmaga naša. Kakor da je vedel! Prav tako je bilo. Opazovalci smo bili povsem zadovoljni z lepo in učinkovito igro naših in jim želimo, da bi v bodoče tako igrali. Povsem pa so zadovoljili mlađi igralci Krašovec, Bahun in Kosmač. Pet minut pred koncem tekme je sodnik prestrogo prisodil kazenski strel in tako je bil postavljen končni rezultat 1:1. To je povsem časten rezultat in je fantom k taki igri čestitati.

S to tekmo se je pričela nogometna sezona. Za povratno srečanje z istim moštvom na našem igrišču je bilo veliko zanimanje. Kljub vodstvu naših (3:1) so gostje dosegli končni rezultat 4:4. Poudarjam, da so odnosi med klubom »Mladost« in nami prav zadovoljivi in koristni in smo v tem pogledu mnogo napredovali. V zadnjem srečanju z njimi pa so naši slavili zmago in to na njihovem igrišču z rezultatom 3:2. Če pogledamo vse to, smo le videli, da so naši fantje napredovali, kljub temu da smo izgubili z odhodom v JLA 5 dobrih nogometnih.

Na prvi seji uprave kluba smo predvsem pretresali tekmovanje vseh treh moštev. Finančno stanje je tako porazno, da nimajo fantje niti najnajnejšega, to je čevljev, kar posebno velja za prvo moštvo. Če pogledamo prvi del lestvice GNP za I. moštva, je naše moštvo na prvem mestu s 3 odnosno 4 točkami prednosti pred Jesenicami in Ločanom. Ta uspeh ne sme fantov uspavati in se morajo zavedati, da si s požrtvovalno in tehnično igro lahko obdrže to mesto. Na sestanku z igralci I. moštva je bilo videti, da so pripravljeni se boriti za obdržano mesto. Predvsem je bilo dosti zanimanja, kako se pripravljajo drugi klubi. Zato sem se namenil pisati sekretarju Ločana in Medvod in mu postavil nekaj vprašanj v zvezi s prvenstvenim tekmovanjem in predpripravami. Prav gotovo vas bo to zanimalo in zato kar pričnimo s postavljenimi vprašanji in odgovorom sekretarja »Ločana« tov. Bavdeža:

Katero tekmo smatrate za najtežjo?

Za najtežjega nasprotnika smatramo Jesenic, kar utemeljujem s tem, da smo ravno proti njim v dosedanjih srečanjih imeli najmanj uspeha, saj nismo proti njim dosegli še nobene zmage. Vendar priponinjam,

da smatram vse tekme za enako važne in ne bomo podcenjevali nikogar.

Kolikšna je povprečna starost Vašega moštva?

Povprečna starost našega moštva je 21 let.

Kakšen plasma upate doseči?

Na to vprašanje je težko odgovoriti. Borili se bomo za čim boljše mesto. Na končni plasma našega moštva bodo tudi v veliki meri vplivali rezultati tekem ostalih med seboj. V naši dobi pa si lahko štejemo, da imamo v pomladanskem delu tekmovanja proti težjim nasprotnikom prednost domačega igrišča.

Koliko igralcev imate za I. moštvo na razpolago?

Trenutno imamo na razpolago 22 igralcev I. moštva, ki bodo lahko nastopali za naše društvo.

Iz vsega tega je razvidno, da ima »Ločan« pred seboj lepo bodočnost, saj nam je poleg tega znano tudi to, da so njihovi mladinci med najboljšimi na Gorenjskem.

Sekretar NK Medvode pa mi je odgovoril sledenje:

V Vašem začetnem tekmovanju ste dosegli nadvse častno mesto v tekmovanju. Kaj je k temu uspehu pripomoglo?

Smatram, da so borbenost, volja in disciplina igralcev k doseženemu uspehu največ pripomogle.

V tem delu igrate najtežje tekme doma z Jesenicami, Ločanom in Tržičem. Na kakšne uspehe računate iz teh srečanj?

Za predstoječe tekme, ki jih igramo doma in to z Jesenicami, Ločanom in Tržičem, računamo, da bomo izvlekli najmanj tri točke. Dajemo prednost domačemu igrišču in publiki.

Kakšne so bile priprave in kdo jih je vodil?

Priprave so bile v začetku dokaj skromne. Igralci so deloma že imeli nekaj znanja, ostalo znanje, boljši tehnični način igranja, pa so pridobili pod večjo roko amaterja trenerja tov. Milana Lazarja iz Ljubljane — kakor tudi tehničnega vodje nogometnega tovariša Stanka Bohinjca.

Kakšen plasma upate doseči ob zaključku?

Ob zaključku tekmovanja upamo, da bomo zadržali osvojeno 4. mesto, na višje mesto v tem letu ne računamo. Za prihodnje leta pa računamo na višje mesto.

To je mišljenje sekretarja najmlajšega moštva v tem tekmovanju. Pri tem je prav gotovo upanje na nadvse častno mesto v tabeli povsem realno.

Kaj pa pravi predsednik NK Tržič, tov. Smolej? Prav presenečen in nasmejan mi je odgovoril na tri vprašanja.

Na kakšen uspeh računate v prvenstvenem tekmovanju I. moštva?

Pričakujem, da bo prvo moštvo v letu 1956 doseglo prvo mesto v Gorenjski podzvezzi. To je prav gotovo želja vseh aktivnih nogometnih, pa tudi njihovih simpatizerjev. Pričakujem tudi, da se bodo prernili v Ljubljansko - primorsko ligo, saj smatram, da je tam naše mesto. Dejstvo, da so bile v letošnjem letu odigrane že tri tekme v »Mladostju« v Kranju, ki igra v Ljubljansko - primorsko ligo, od katerih sta se končali dve z neodločenim rezultatom in tretja z rezultatom 3:2 v našo korist in to na njihovem igrišču, mi dovoljuje, da tako optimistično gledam na uspehe našega prvega moštva. Vsekakor pa se bodo morali igralci poštevno potruditi, če bodo hoteli priti v Ljubljansko - primorsko ligo. Bojim se, da imajo letos premalu kondicijo in bodo težko vzdržali kakšno težjo tekmo za kvalifikacije, ki jih moramo pričakovati. Razveseljivo je prav gotovo dejstvo, da je pri igralcih opaziti letos posebno veselje do igranja in da se resno pripravljajo za osvojitev prvega mesta v GNP.

Ob tej priliki pa bi grajal vse tiste, ki se ne udeležujejo rednih treningov, ker s tem škodujejo moštву kot celoti.

Kakšno pažnjo posvečate mladini?

Naša mladina ima veliko veselja do nog-

meta. Priznati pa moram, da posvečamo več pažnje prvemu moštvu in v letošnjem letu smo sklenili prenehati s to prakso. Vemo, da so nekateri igralci prvega moštva izčrpani in jih bomo morali nadomestiti z novimi močmi, ki jih bomo dobili iz vrst mladincev. V letošnjem letu to že pozkušamo in priznati moramo, da so se nekateri mladi igralci prav dobro obnesli, kot n. pr. Bahun in Krašovec.

Gradnja igrišča?

Prav gotovo je želja marsikaterega Tržičana, da bi se pričelo z gradnjo novega štadiona. Upravnemu odboru je uspelo pri Projektivnem biroju naročiti idejni načrt, ki ga že imamo, vendar so pri tem težkoče zaradi finančnih sredstev. V letošnjem letu bomo poskušali dobiti vsaj toliko sredstev, da bi naredili oporni zid in s tem preprečili posipanje zemlje na igrišče. Stadion, kakšen je sedaj, prav gotovo ni v ponos Tržiču in Tržičanom, zato je potrebno, da pričnemo z delom čimprej.

Po treningu pa sem vprašal vsega zasoplega in utrujenega Peternela, kaj misli o našem prvem moštvu. »Črni bombarder«, tako ga imenujejo zaradi močnih strelov, je kratki čas premišljeval, nato pa odgovoril, da bo prvo mesto sigurno. Vendar bo v kvalifikacijskih tekmovanjih že težko, predvsem zaradi finančne plati, saj vemo, da vožnja v Solkan stane cca 25.000 din. Za denar pa vemo, da ga ni, saj so dokaz za to moji čevlji in še marsikaterega. Prav res je njegov desni čevlji le še za »Odpad«, saj ni čuda, ko mora toliko pretrpeti. Izjema je levi čevlji, ki je bil videti kot nov. Zakaj?

Toliko za danes. V naslednji številki pa nadaljujem s poročili o prvenstvenih tekmah. Obveščam vso javnost, da bo v nedeljo, 29. 4. 1956 ob 15.30 urij glavni Gorenjski derbi Jesenice : Tržič. Na igrišču bo ozvenje, izžrebane vstopnice pa nagrajene z lepimi dobitki.

M. S.

Utiši s tečaja za vozače-amaterje

Prijazna tovarišica Mencingerjeva mi je spomladi lanskega leta v knjigarni dala na mojo željo vse informacije in napotila za vpis v društvo. Obenem pa me je opozorila, da se prične tečaj za voznike - amaterje. Povedala mi je, da se je prijavilo nad 60 kandidatov, ki želijo posečati ta tečaj. Tako sem se odločil in se tudi sam prijavil.

V začetku maja preteklega leta smo poslušali predavanja v tržički nižji gimnaziji, pozneje pa pri Šteru (po domače Slugi). Prvi dan tečaja se nam je predstavil predavatelj Franc Kurnik, znani motorist in slavni dirkač z ljubljanskih dirk. Trudil se je, kako bi nam prikazal na preprost način elektrotehniko. Orisal nam je na kratko zgodovino o njenem postanku. Bili smo za časa predavanj presenečeni in smo se med odmorom spraševali, čemu nam bo tako široko znanje o elektrotehniki. Prepricali smo se, da smo v elektriki res pre malo podkovani. Ko smo se tečajniki med seboj že dobro seznanili, smo pregledovali električne naprave na motornem vozilu. Spoznali smo še električno akumulatorsko baterijo, nadalje generatorje, signalne in varnostne električne naprave.

Drugi predavatelj avto-moto tečaja je Pepi Goričan. S seboj je prinesel tehnične (učne) pripomočke. Na prvi videz je bil strogo, kajti po prihodu nas je na kratko pozdravil in pričel s klicanjem. Dejal nam je: »Tovariši! Strojno tehnologijo in pa cestnične (učne) pripomočke. Na prvi videz je in vas opozarjam, da boste navedena predmeta moralni znati tudi ponoc, če vas kdo pokliče in vas vpraša!« Neverjetno se je tov. Goričan trudil z nami, bil je potreplejiv do skrajnosti ter nam hotel po vsej sili vlti znanje iz svojega predmeta. Vsi tečajniki smo pozorno sledili njegovim predavanjem.

Proti koncu tečaja sta nam sporočila tov. predsednik Jože Jurjevič in sekretar tov. Franci Globočnik, da moramo obvladati tudi

tehniko vožnje z motornimi vozili. V ta namen je preskrbelo Avto-moto društvo osebni avto Mercedes. Vozilo je bilo na prvi pogled kar strašno. Ko pa me je inštruktor tov. Ciril Gosar poklical in mi dal mesto za volanom, sem spoznal, da vozilo dobro obračuje. Preden se je vozilo začelo premikati, mi je pokazal, kako se z vozilom ravna; na kaj je treba najbolj paziti. Govoril nam je še o prometnih posledicah zaradi neprevidnosti voznika. Spominjam se večerne vožnje z Bleda do Begunja. Na tem odseku nas je zavila gosta megle, da nisem pred seboj nič več videl. Misil sem si: »Če bom zvobil srečno iz te megle, dobim dobro izkušnjo za v bodoče.« Seveda, če bi sam upravljal vozilo, bi že obupal. Inštruktor je sedel zraven mene in me stalno izpodbijal in pazil na desni rob ceste, da se ne bi prevrnili ali zavolzili v cestni jarek. Zato sem dobival upanje, da izvozim srečno.

Predavatelj Hrast nam je v garaži Mehanične delavnice razkazal sestavne dele motornih vozil in nas seznanil z delovanjem teh delov.

Ferdo Omejc nas je praktično seznanil z upravljanjem motornega kolesa, posebno kako je treba izpeljati osmico itd.

Prvi del tečaja je bil zaključen proti koncu meseca septembra in je 20 tečajnikov predvojaške vzgoje uspešno napravilo izpite. Ostali tečajniki pa smo 24. decembra delali teoretične in praktične izpite pred komisijo, kateri člani so bili: za cestno - prometne predpise tov. Hinko Kapun, za strojno tehnologijo tov. ing. Franc Hilinger, za praktično upravljanje motornih vozil kategorije A in B pa tov. Brajnik. Izpitna komisija je bila stroga, kar je bilo opaziti takoj ob prihodu, in so zahtevali popolno znanje od nas.

Razglasitev ocen izpita je bila v hotelu »Pošta«.

Uspšeno zaključeni Šoferski tečaj AMD

V soboto, 24. marca t. l. je bil zaključen šoferski tečaj. Tečaj so obiskovali obvezniki predvojaške vzgoje in ostali, ki trenutno razpolagajo z motornimi vozili.

Slušatelji so obiskovali tečaj dvakrat tedensko. Obdelovali so snov iz cestno - prometnih predpisov, motoroznanstva, elektrotehnike ter imeli praktične vožnje z jepom, ki ga je v ta namen dalo na razpolago tržiško avto-moto društvo. Pri izpitih, ki so bili v soboto za kategorijo vozil A in B, so pokazali tečajniki predvojaške vzgoje dobre uspehe. Od devetih najavljenih kandidatov predvojaške vzgoje so izdelali vsi. Od ostalih sedem pa jih je pet uspešno napravilo izpite.

Glavna skrb društva je bila vzgoja kadra. Tako je društvo proti koncu meseca marca že organiziralo prvič višji šoferski tečaj. Izbrani so bili najboljši amaterji, ki imajo že izpite iz A in B kategorije motornih vozil. Društvo se z vso vnemo pripravlja na deseto obletnico Ljudske tehnike in obenem na trideseto obletnico svetovno znanih ljubljanskih dirk. Vsi nadaljnji načrti, ki jih ima ADM v vidiku, bodo sigurno dobro uspešni, ker je upravni odbor AMD delaven, požrtvovan in povezan s sekcijami v tukajšnjih tovarnah in z vasmi.

S. J.

FOTOAMATERSKI KLUB

Malokdaj se oglasimo fotoamaterji v Tržiškem vestniku, zato je čas, da napišemo nekaj vrstic tudi mi, vsaj toliko, da bodo bralci vedeli, da naš klub še obstoji in da tudi napredujemo.

Imeli smo svoj redni letni občni zbor. Izvolili smo poleg nekaj novih članov odbora tudi novega predsednika Jožeta Hočevarja, uslužbenega v Kranju. — Ker je po po-klicu fotograf, nam še najbolj ustreza kot vodja fotoamaterskega kluba. Prejšnjemu predsedniku tov. Zdenku Lavičku izrekamo za njegov trud in požrtvovalnost člani vso zahvalo in priznanje, saj je vsa leta po vojni kot predsednik kljub svoji prezaposlitvi delal za klub, kar je bilo v njegovi moči.

Gospodar Janez Perko je ostal še naprej gospodar, saj tega vestnega, delovnega in poštenega gospodarja ne more nihče zamanjati.

Iz prostorov Avto-moto društva, v katerih smo imeli svoj sedež tudi fotoamaterji, smo se preselili v bivši fotografski atelje k Globičniku na dvorišču, kjer je pred vojno opravljal svojo obrt fotograf Adolf Smolej. Med okupacijo je bila v tem lokalnu pisarna. Kmalu po vojni se je v tem prostoru uredil rdeči kotiček, ki pa se je kmalu preselil drugam in je ta prostor dolgo časa ostal prazen. Pred dobrim mesecem, v februarju, je zopet prišel ta prostor k svojemu namenu fotoamaterskemu klubu. — Zelo smo zadovoljni s tem prostorom, dasiravno je bil obupno zauščen ter je zahteval mnogo truda in časa, preden smo ga očistili, prebellili, postavili temnico, napeljali luč in vodo, ki sta nujno potrebni za izdelavo slik. Ta novo urejeni prostor nam bo naš drugi dom, v katerem bomo imeli poleg amaterskega dela, predavanj, tečajev ter sestankov tudi tovariško razvedrilo. Na razpolago bodo strokovne fotoamaterske revije. Tudi kakš in druge podobne poštene zabave ne bodo prepovedane.

To leto bo desetletnica Ljudske tehnike in tridesetletnica avto-moto dirk na Ljubljani. V zvezi s tem jubilejem, bomo v počastitev obletnice Ljudske tehnike na tržiški praznik 5. avgusta priredili majhno krajevno razstavo naših amaterjev, obenem pa po-kazali svojo agilnost tujim narodom, ki bodo tisti dan v Tržiču na gorskih avto-moto dirkah na Ljubljani. Tako bomo postregli tudi vsem dirkačem s posnetki dirk že isti dan.

Težkoče pri fotoklubu so v tem, da člani ne razpolagajo v večji meri z materialom, ker je prilično drag, zato se moramo zado-voljiti z manjšo potrošnjo. Posebno mladi začetniki to občutijo, tembolj ker bi začetniki morali imeti na razpolago več filmov, da bi z večjo prakso dosegli večje uspehe.

SAH

Sindikalno moštveno prvenstvo Tržiča se bliža zaključku. Največ izgledov za osvojitev prvega mesta ima homogena ekipa študentov pred Svobodo in Drobno obrtjo. Moštvo JLA iz Križev pa je po porazu z Drobno obrtjo s 3:1 izgubilo vse izglede za osvojitev prvega ali drugega mesta. Lahko rečem, da so bile partie v vseh kolih zelo zanimive. Žal, tekmovanje ni potekalo v redu, predvsem zaradi prezaposlenosti nekaterih šahistov, delno pa tudi zaradi nediscipliniranosti šahistov, ki se po eni ali dveh izgubljenih partijsih niso več pojavili v šahovski sobi. Nekaj zanimivih rezultatov: Študentje - Svoboda 2,5 : 1,5 (Brezavšček - Štefe 0:1), Stambolič - Rozman 1:0, Kočevar - Perko 1:0 in Meglič Štibrel 0,5 : 0,5, Drobna obrt - JLA 3:1 (Keršič - Strepački 1:0, Dovžan - Sormaz 0:1, Hribar - Rebrenović 1:0, Soklič - Kneževič 1:0), Mladina - JLA 1,5 : 2,5 (Regvat - Kneževič 0,5 : 0,5, Vidovič - Sormaz 0:1, Premrl - Rebrenović 0:1, Šlibar - Strepački 1:0).

Odigran je bil tudi brzoturnir za mesec april, na katerem je zmagal Brezavšček s 14 točkami pred Dovžanom 13!, Keršičem in

Rozmanom po 12 točk, Regvatom 10,5 točke itd. Sodelovalo je 16 igralcev.

Izvedeno je bilo izbirno brzpotezno pionirske prvenstvo Tržiča. Pionirski prvaki Tržiča je postal Regvat z 12 točkami. Drugi je bil Premrl 11 točk, 3. Vidovič 10,5 točke, 4. Krč 9,5 točk, 5. Šlibar 8,5 točk, 6.-7. Brejc in Omán po 8 točk.

Imenovani bodo zastopali Tržič na moštvenem pionirske prvenstvu Gorenjske v Kranju. Na brzoturnirju je sodelovalo 15 pionirjev.

Vsekakor moramo omeniti tudi lep uspeh našega člana Donata Štibla na gorenjskem prvenstvu PTT v Kranju, ki je premagal vseh sedem nasprotnikov in tako postal letošnji prvak gorenjskih pošt.

Mala kranika

ROJSTVA:

Potokar Jožef - Marija, gospodinja iz Bistrice pri Tržiču, je rodila dečka; Cvet Marica, tovarniška delavka iz Tržiča, je rodila deklico; Grah Julijana, delavka iz Bistrice pri Tržiču, je rodila dečka; Zibler Suzana, nameščenka iz Tržiča, je rodila deklico; Žepič Marija, trgovska pomočnica iz Tržiča, je rodila deklico; Tišler Ivana, gospodinja iz Podljubelja, je rodila deplico; Kopač Frančiška, gospodinja iz Tržiča, je rodila dečka; Lukšič Radica, gospodinja iz Ljubljane, je rodila v Tržiču dečka; Kopač Marija - Ljudmila, trgovska pomočnica, je rodila deklico; Poljak Ana, delavka iz Bistrice pri Tržiču, je rodila dečka.

UMRLI:

Janežič Katarina, družinska upokojenka iz Tržiča, stara 77 let; Tišler Katarina, kmečka delavka iz Loma pod Storžičem, stara 76 let; Hafner Janez, invalid, iz Tržiča, star 63 let; Brejc Jožef, onemogel, iz Zvirč, star 82 let; Šavs Katarina, upokojenka iz Tržiča, stara 73 let; Slapar Franc, upokojenec iz Tržiča, star 66 let; Markovič Anton, upokojenec iz Tržiča, star 86 let; Golmajer Franc, upokojenec iz Podljubelja, star 49 let; Bršar Peter, upokojenec iz Tržiča, star 76 let.

POROČENI:

Križaj Peter, čevljar iz Tržiča, in Švab Marija, prešivalka iz Tržiča; Triller Tomislav - Rudolf, elektromonter iz Ljubljane, in Kranjc Marija - Helena, delavka iz Tržiča; Koder Alojz, delavec iz Tržiča, in Ropret Marija, delavka iz Tržiča; Sarabon Franc, elektrotehnik iz Tržiča, in Zupan Ljudmila, trgovska pomočnica iz Tržiča; Bečan Franc, tovarniški delavec iz Trstenika, in Makuc Frančiška, tovarniška delavka iz Žiganje vasi; Žnidarič Jožef, delavec iz Tržiča, in Kavčič Ana, tovarniška delavka iz Tržiča.

Posredovanja

Vso oskrbo nudim za pomoč v gospodinjstvu. Več se pozive v pisarni Turističnega društva.

ŠOLSKA OBJAVA

Vpisovanje starih in novih gojencev v Glasbeno šolo za šolsko leto 1956/57 bo v času od 14. do vključno 19. maja t. l. od 8. do 10. ure dopoldne in pol 16. do pol 18. ure popoldne v pisarni ravnateljstva. Vse podrobnosti glede vpisa so razvidne na oglasni deski v Glasbeni šoli.

Ravnateljstvo

NOVE KNJIGE:

Carmen Laforet: PRAZNINA, broš. 250, pl. 360.

Dr. Dragotin Cvetko: ODMEVI GLASBENE KLASIKE NA SLOVENSKEM, pl. 450.

Josip Štritar: ZBRANO DELO VI., pl. 500, pl. 600.

Joyce James: LJUDJE IZ DUBLINA, pl. 400.

France Bevk: PAZI NA GLAVO — GLAVA NI ŽOGA, broš. 70.

Naj živi 1. maj - praznik delovnih ljudi!

Delovnim kolektivom in vsemu delovnemu ljudstvu tržiške občine čestitajo k njihovim dosedanjim delovnim zmagam v boju za čimprejšnjo socialistično ureditev domovine v korist vse naše skupnosti

Občinski ljudski odbor občine Tržič

Socialistična zveza delovnega ljudstva

Zveza komunistov ★ Zveza borcev NOB ★ Ljudska mladina

ZVEZA SINDIKATOV JUGOSLAVIJE

Občinski sindikalni svet v Tržiču

Lesno industrijsko podjetje Tržič

EXPORT REZANEGA LESA

TOVARNA KOS IN SRPOV
TRŽIČ

GOSTINSKA PODJETJA

V TRŽIČU

MODNO KROJASTVO
TRŽIČ

TRG. PODJETJE „TOBAK“
TRŽIČ

FRANC STRITIH
DRŽ. TESARSKI MOJSTER

BORIS MAKSIMOV
VODNO INSTAL. IN
KLEPARSTVO

REŠEVALNA POSTAJA
TRŽIČ

ZDRAVSTVENI DOM
V TRŽIČU

ANTON GOLOB
PEČAR

IGNAC JEŠE
ČEVLJARSTVO

PEKARIJA
TRŽIČ

KNJIGARNA
TRŽIČ

FRANC BOHINC
ČEVLJARSTVO

GRETA BRODAR
ČEVLJARSTVO

Mesarsko podjetje TRŽIČ

JANEZ HROVAT
ČEVLJARSTVO

AVGUST PRIMOŽIČ
MIZARSTVO

GRAĐBENO PODJETJE
TRŽIČ

RADIOMEHANIKA
TRŽIČ

„PREHRANA“
TRŽIČ

Kmetijske zadruge

- Podljubelj
- Sv. Katarina
- Križe

TRGOVINA „RUNO“
TRŽIČ

REMONT
TRŽIČ

PILARNA „TRIGLAV“
TRŽIČ

KLEPARSTVO IN VODNO
INŠTALATERSTVO
TRŽIČ

Tovarna finega
pohištva
TRŽIČ

Preskrba
TRŽIČ

Tovarna lepenke
TRŽIČ

ČEVLJARSTVO
Prema
TRŽIČ
Specjalna izdelava Cosy copat

Bombažna predilnica in tkalnica

TRŽIČ

TOVARNA
OBUTVE

Pekč

TRŽIČ

Turistična zveza Slovenije Ljubljana

„TEKO“ EXPORT - IMPORT
LJUBLJANA

Elektrotehnično podjetje
KRAJN

»VINO“
KRAJN

Zvezda
KRAJN

TRGOVSKA
ZBORNICA
KRAJN

Gozdno gospodarstvo
KRAJN

Z OBRATI TRŽIČ,
KRAJN, JEZERSKO

„GORENJSKI TISK“
KRAJN

TRGOVSKO PODJETJE
„ZELENJAVA“
KRAJN

RESTAVRACIJA „JELEN“
KRAJN

STEKLARSTVO
KRAJN

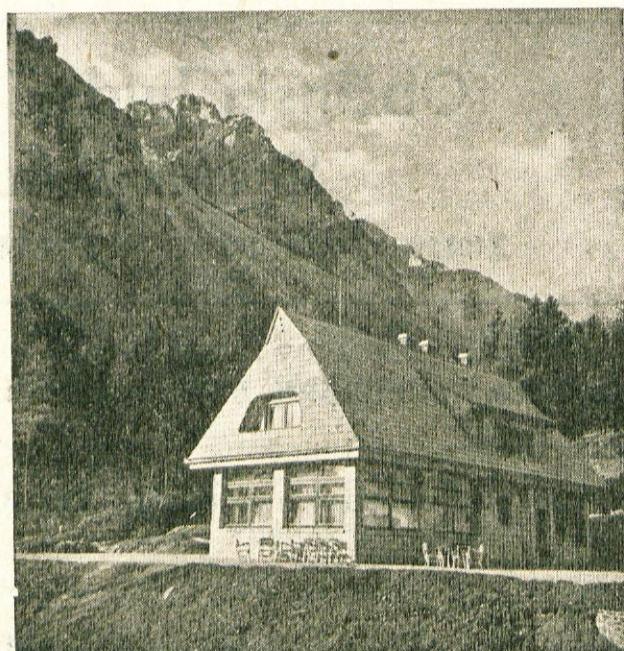
GOSTILNA MARINŠEK
NAKLO

Mesarsko podjetje
OZZ KRAJN
SEDEŽ: NAKLO

Tavacha usnja

KAMNIK

Gostišče »Ljubelj«

Turistična društva v Tržiču

Planinska društva

Tržič

Križe

Podljubelj

s postojankami:

DOM NA KOFCAH
DOM POD STRŽIČEM
KOSTANJEVČEVA KOČA
NA DOBRČI
DOM NA BRDU
KOČA NA KRIŠKI GORI

ZAVETIŠČE V GOZDU
ZAVETIŠČE
NA TRSTENIKU
DOM NA KALU
ZAVETIŠČE PRI JURJU

SAP - Turist biro

Ljubljana